

РЕШЕНИЕ

№ 1629

гр. София, 14.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 10.03.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Светлана Димитрова

**ЧЛЕНОВЕ: Радина Карамфилова
Николай Димитров**

при участието на секретаря Цонка Вретенарова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **1232** по описа за **2023** година докладвано от съдия Светлана Димитрова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.285, ал.1, изр. второ от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба на Х. Л. В., подадена чрез адв. О. Н., срещу Решение № 8017 от 23.12.2022 г., постановено по адм. дело № 9208 от 2020 година по описа на Административен съд София - град, I отделение, 64 състав.

С обжалваното решение са отхвърлени като неоснователни предявените от касатора Х. Л. В. срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията"/ГДИН/ искове за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, в общ размер на 45 000 лв./по 9.000 всеки/, за периода 01-20.09.2020 г., претендирани от поставянето му в Затвора С. по време на изтърпяване на наложеното му наказание „изолиране в наказателна килия“ със заповед № 403/01.09.2020г- на началника на Затвора в С. в следните условия

1. Въпреки, че е непущач, е бил настанен с пушачи в килията;
2. На 01.09.2020 г., въпреки установено медицинско състояние – високо кръвно налягане, е оставен в „наказателна“ килия в условия, опасни за здравето му, а именно – липса на свеж въздух и недостатъчна жилищна площ, като на същата дата получава астматични пристъпи, причинени от горепосочения недостатъчен свеж външен въздух;

3. В килиите температурата е силно завишена заради извършвани ремонтни дейности, поради което е поставена двойна мрежа на прозореца при външна температура 36 градуса и поради източното изложение на килиите, което отново води до влошаване на здравословното му състояние;

4. На 09.09.2020 г. получава бъбречни усложнения и болки, но му се отказва преглед; впоследствие е установено, при преглед, хипертоничен пристъп, болки в очите, конюнктивит и двустранна болка в бъбреците; прието е, че е здрав за изпълнение на наказанието, което довело до влошаване на положението му – силен задух и болки, за което е прегледан и са му поставени инжекции за бъбреци и кръвно.

5. Престоява в килия с площ в нарушение на закона, като в двете посочени килии са били с по двама осъдени.

Касаторът поддържа, че в исковите периоди са налице предпоставките от фактическия състав на чл.284, ал.1 от ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ГДИН. Искането до съда е за отмяна на решението и постановяване на решение по същество, с което предявените срещу ГДИН осъдителни искове да се уважат и да се присъди претендираното обезщетение.

В съдебно заседание пред Административен съд София-град, касаторът се представлява от назначения от съда процесуален представител.адв. Н.. Не претендира разноси

Ответникът, чрез процесуалния си представител юрк. Д. М. в писмен отговор и становище по същество отрича основателността на касационната жалба, като счита решението за правилно и законосъобразно. Не претендира юрисконсултско възнаграждение.

Според участващия в производството по делото прокурор Д. от Софийска градска прокуратура касационната жалба е неоснователна.

Съдът, като провери служебно на основание чл.218, ал.2 от АПК, съответствието на решението със съществените процесуални правила и материалния закон, намира за установено следното:

Касационната жалба е допустима. Подадена е в срока по чл.211 АПК от надлежна страна, за която съдебният акт е неблагоприятен.

Разгледана по същество касационната жалба е неоснователна.

Пред касационната инстанция не са ангажирани нови писмени доказателства по смисъла на чл. 219, ал. 1 АПК, поради което и на основание чл. 220 АПК се приемат за доказани фактите така, както са установени от АССГ, 64-ти състав.

С оглед обстоятелствата, изложени в исковата молба, становищата и исканията на страните в хода на делото, след приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, съдът е събрал относимите към предмета на спора доказателства. Със събирането им решаващият съд е изяснил фактическата обстановка, като въз основа на установените по делото факти, при обсъждане доводите на страните е направил своите правни изводи.

Първоинстанционният съд е приел за безспорно установено, че касаторът В. през исковият период е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора – [населено място]. Със влязла в сила заповед № 403/01.09.2020 г.на началника на Затвора в С., е наказан с „изолиране в наказателна килия за срок от 10 денонощия“. За изпълнение на наказанието на 08.09.2020 г. е настанен в наказателна килия № 37, а на 10.9.2020 г. е прекъснато изпълнението на наказанието за един ден по лекарско предписание. На 11.09.2020 г. е настанен отново в наказателна килия, но в помещение № 36. На 19.09.2020 г. е изведен от наказателната килия. През процесните периоди е бил

настанен в посочените помещения с още един лишен от свобода – в килия № 37 – с Я. А., а в килия № 36 – с Б. А..

Установено е, че спалните помещения в I група – зоната с повишена сигурност, са идентични – по 8 кв.м., с прозорци, които се отварят за достъп на пряка слънчева светлина и проветряване. Има достъп до изкуствено осветление, което се включва и изключва контролирано. Килиите са оборудвани с 2 бр. легла, тип вишки, санитарен възел, клекало и мивка с течаша вода, 1 бр. маса, един стол. Отделно в групата има едно общо помещение с няколко душа и тоалетни, които се ползват от всички по график. Лишените от свобода, вкл. и тези в наказателните килии, ползват престой на открито по график. Имат чистач, перач, предоставят се препарати за лична хигиена. Осъществява се дезинфекция и обезпаразитяване.

От докладна записка от д-р М. Т. Т. е установено, че В. е преминал през предварителен медицински преглед за настаняване в наказателна килия, при който не са установени пречки за изпълнение на наказанието. На 08.09.2020 г. е прегледан и е установена бъбречна колика; направени са лабораторни изследвания и е назначена терапия. На 11.09.2020 г. здравословното състояние е проконтролирано, касаторът е „медикиран“, като в 16.20 ч. е настанен отново в наказателна килия. Не съществува информация за „влошаване“ състоянието му в 20.00 ч. На 13.09.2020 г. са извършени два медицински прегледа, а на 14.09 е прегледан още веднъж и е планиран ехографски преглед. На 16.09 е прегледан и медикиран по повод оплаквания за задух. На 18.09. – отново е прегледан и медикиран по повод оплаквания от гастроинтестиналния тракт. Състоянието му е проследено с преглед на 24.11.2020 г. и не е установено влошаване.

Установено е, че В. има следните хронични заболявания - захарен диабет тип II, артериална хипертония, алергичен ринит с обостряне в пролетния сезон и бъбречна киста. Заболяванията са редовно контролирани от медицинските специалисти, назначена е диабетна диета, следен е гликемичен статус, като не са установявани нарушения. Във връзка с артериална хипертония е консултиран с кардиолог, назначено е лечение. По повод затруднено нощно дишане е консултиран със специалист УНГ и е установено изкривяване на носната преграда. Относно установена киста на бъбрека са провеждани консултации с уролог и венеролог. Препоръчани са и са проведени изследвания и лечение, като при ехографски изследвания от 26.09.2019 г. са установени размери 65,9x66,3 мм, а на 16.08.2020 г. размерите са 72/77 мм, което според медицинския специалист е допустимо отклонение и за периода на престой в наказателна килия не биха могли да възникнат морфологични изменения. Ехографското изследване изключило възможността за хидронефроза и нарушен дренаж, поради което е прието, че не са налице обективни причини кистата да нарасне по време на престоя и е подновено изпълнението на наказанието. Т. подход при тези кисти е консервативен – правят се лабораторни изследвания за евентуална бъбречна недостатъчност, за каквато от изследванията на 11.09.2020 г. и на 24.11.2020 г. няма данни.

Пред първоинстанционния съд е представено и прието становище от д-р Е. А., който е прегледал В. в периода 08-10.09.2020 г. и не е установил пречки за изпълнение на наказанието. Посочил е, че ако същият е бил „спешно болен“, то е следвало да бъде настанен в СБАЛЛС или външно заведение, каквото не е преценено, че е необходимо. С решението си по делото административният съд е отхвърлил предявените от Х. В. искове като неоснователни. За да постанови този резултат, съдът е приел, че по делото не са установени незаконосъобразни действия или бездействия на затворническата

администрация в исковия период, от които да произтичат твърдените причинени неимуществени вреди. Исковете са разгледани от първоинстанционния съд при извършен пълен и задълбочен анализ на събрания доказателствен материал и с оглед изложените от касатора твърдения за допуснати спрямо него нарушения от страна на служители на ответника в светлината на уредените в чл. 3 от ЗИНЗС. Изследвано е също така дали са възникнали вреди за ищеца в резултат от така претендираните действия и бездействия на администрацията на затвора. При това съдът е стигнал до правилния извод, че не е изпълнен фактическият състав на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС.

В подадената пред касационната инстанция касационна жалба не са изложени касационни основания и оплакванията на касатора срещу съдебното решение са бланкетни. Предвид това и с оглед нормата на чл. 218 от АПК, вр. чл. 285, ал. 1, изр. второ от ЗИНЗС настоящият съдебен състав дължи произнасяне само по отношение на валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон, за които следи служебно.

Решението е валидно, постановено е от законен съдебен състав на основание чл. 164 от АПК, вр. с чл. 285, ал. 1, изр. първо от ЗИНЗС и с оглед визираната в чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС родова и местна подсъдност.

Решението е допустимо като постановено по икове с правно основание по чл. 284 от ЗИНЗС, предявени по реда на чл. 285 от ЗИНЗС от активно легитимирана страна, която твърди, че е претърпяла вреди в резултат от нарушения по чл. 3 от ЗИНЗС, изразяващи се в действия и бездействия на затворническата администрация в мястото на изтърпяване на наказание „изолиране в наказателна килия“ по време на изпълнение на осъдителна присъда в затвора – [населено място].

По материалната законосъобразност на решението касационната инстанция намира следното:

Съгласно чл. 284 от ЗИНЗС „държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3“. Разпоредбата на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС въвежда забрана осъдените и задържаните под стража да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Съгласно ал. 2 от с.з. „за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност“.

Нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС въвежда оборима презумпция за настъпването на неимуществени вреди в случаите на доказани нарушения по горните нормативни разпоредби. Деликтната отговорност на държавата не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца /по аргумент от чл. 154, ал. 1 ГПК, вр. чл. 144 АПК/ е да проведе главно и пълно доказване на осъществено нарушение на чл. 3 от страна на органите по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС. Доказването на настъпването на неимуществени вреди съгласно чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС не подлежи на главно доказване от ищеца, а на оборване от ответника по пътя на обратното доказване, което също следва да бъде пълно. Тази оборима презумпция се простира и върху третия елемент на фактическия

състав на деликтната отговорност – причинната връзка между нарушението на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат.

В случая по делото изцяло липсват доказателства за наличие в исковия период на незаконосъобразни действия или бездействия на затворническата администрация, както и реално претърпени неимуществени вреди от Х. В., поради което правилно са отхвърлени предявените искиове като неоснователни.

По отношение исквата претенция по т. 1 съдът споделя изложените в оспорваното решение мотиви, че извършител на нарушението е другият лишен от свобода, с когото В. е бил настанен, предвид въведената от ответника забрана за тютюнопушене в наказателните килии. Поради това липсва извършено нарушение и съответно елемент от фактическия състав на отговорността на ответника по чл. 284 от ЗИНЗС.

Не са доказани твърденията на касатора, на първо място, че здравословното му състояние не е позволявано изтърпяване на наложеното му с влязла в сила заповед на директора на затвора наказание „изолиране в наказателна килия“, нито влошаването му по време на престоя му в карцер. Видно от представените по делото доказателства, които първостепенният съд правилно е ценил и е достигнал до обосновани изводи относно неоснователността на исквата претенция, В. не е страдал от хронично или остро заболяване, което е било пречка за изпълнение на наказанието. В тази връзка е установено, че е преминал преглед преди пристъпване към изпълнение на наказанието, при който не са констатирани такива медицински състояния. От свидетелските показания на д-р А. е установено, че касаторът не е страдал от наскоро прекарано остро заболяване, което би представлявало пречка за изпълнение на наложеното му наказание. Хроничните му заболявания не се считат от лекаря за такава още повече че наказателната килия не се различава от другите помещения в затвора с оглед битовите условия, единствената разлика е в изолацията, която се цели с изпълнение на наказанието. Безспорно е също така, че В. е страдал от артериална хипертония преди исковия период, но не си пиел хапчетата, както споделя свидетеля А..

На следващо място, по време на престоя му в наказателна килия многократно е бил прегледан от лекар по негово желание и не е установено новопоявило се заболяване или изостряне на съществуващо такова. Част от представените по делото медицински документи за проведени изследвания датират от 2018 г. и 2019 г., поради което, от една страна, доказват, че заболяванията на лицето /диабет, сенна хрема, артериална хипертония, изкривена носна преграда и ренална киста/ не са новопоявили се, а от друга страна - оборват твърденията на ищеца, че към процесния период е получил бъбречни усложнения и конюнктивит /за такъв има данни към 2021 г. съгласно представена медицинска документация/. Съгласно установената от първостепенния съд фактическа обстановка, бъбречното заболяване на касатора не е ново, редовно е проследявано с ехографски прегледи и лабораторни изследвания. Установено е съгласно становището на лекаря, който следи състоянието на В., че няма морфологични изменения в бъбреците му, възникнали в исковия период, и такива не е възможно да настъпят в такъв кратък интервал. В исковите периоди от 01.09.2020 г. до 10.09.2020 г. и от 11.09.2020 г. до 19.09.2020 г. касаторът е прегледан 5 пъти от лекар, като също така са извършени медицински изследвания и е назначена терапия. С оглед на това са неоснователни твърденията, че не му е оказана медицинска помощ в тези периоди. Липсват данни по делото, които да оборват този извод, включително жалби от В. до директора на затвора с такива оплаквания. Състоянието му е

проследено от лекар и след исковия период, като не са установени твърдените бъбречни усложнения, хипертоничен пристъп и конюнктивит. С оглед всичко изложено искът по т. 4 от исковата молба и настоящата касационна жалба е неоснователен и недоказан, поради което правилно е отхвърлен от първостепенния съд.

По т. 3 от касационната жалба исковата претенция е отново недоказана. На първо място, липсват данни по делото каква е била температурата в килията в процесния период, като споделеното в тази връзка от касатора и свидетеля А. е в резултат от индивидуални усещания и възприятия, поради което не може да се приеме за безспорно доказано. Установено е, че поставянето на двойна мрежа на прозореца е извършено с оглед ремонтни дейности за подобряване на битовите условия в затвора, поради което същото не представлява нарушение по чл. 3 от ЗИНЗС и не може да се счита за незаконосъобразно действие или бездействие на ответника. На следващо място, касаторът не конкретизира в какво се изразява влошаването на здравословното му състояние, тоест в какво се състоят претърпените от него вреди. С оглед на това се явява недоказана и неоснователна и тази претенция поради липса на данни по делото, че в исковия период е настъпило негативно изменение в здравния статут на В. във връзка с действия или бездействия на ответника или неблагоприятни битови условия.

Исковата претенция по т. 2 от касационната жалба частично се припокрива с тази по т. 5 относно жилищната площ в наказателната килия, поради което ще бъдат разгледани заедно. На първо място, установено е от първостепенния съд, че помещението е с площ от 8 кв. м., като в него са били настанени двама лишени от свобода, или всеки е разполагал с 4 кв.м., каквото е минималното изискване по отношение на жилищната площ съгласно чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС. Безспорно е било установено, че в посочената килия е имало прозорец, който е осигурявал приток на свеж въздух, като представената по делото мрежа, макар да го е ограничавала в някаква степен, не води до пълната липса на проветряемост на помещението. Неоснователни са оплакванията на касатора, че не му било позволявано да отваря вратата на килията, което е нарушило правата му, тъй като наказанието е изтърпявано в зона с повишена сигурност и желанието му не би могло да бъде удовлетворено. На следващо място, не е доказано, че условията, в които се е намирал касаторът, са довели до влошаване на здравословното му състояние, по специално до астматичен пристъп. В тази връзка липсват данни по делото, че страда от астма, за да е възможно въобще да получи такъв пристъп, поради което са недоказани оплакванията му. Този извод не се оборва от свидетелските показания на свидетеля А., които сочат, че касаторът се е почувствал зле, но не и че е получил астматичен пристъп.

С оглед горните мотиви исковите претенции на В. по т. 2 и т. 5 също са неоснователни поради нереализиране на фактическия състав на отговорността на ответника.

При така изложените съображения решението на съда като правилно следва да бъде оставено в сила.

С оглед липсата на претенции за присъждане на разноски и по аргумент от нормата на чл. 81 ГПК във вр. с чл. 144 АПК, този въпрос съдът не обсъжда.

Така мотивиран и на основание чл. 221, ал. 2 АПК Административен съд София-град, XXII касационен състав

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 8017 от 23.12.2022 г., постановено по адм. дело № 9208 от 2020 година по описа на Административен съд София - град, I отделение, 64 състав.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест .

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: